

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Évesben: félre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő:

Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Felelős szerkesztő:

Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

Szabadságharc.

Írta: **Bakonyi Samu.**

Néhány óra alatt századok története vonul végig a képviselőház örök időkre emlékeztető ülésén. Mi mindent éltünk át a parlamenti izgalmak viharában, elmondja az események hő krónikása. Ezen a helyen mindenekelőtt, hajtsuk meg a magyar közvélemény tiszteletének zászlaját annak a férfiúnak hazafisága, alkotmányossága és ereje előtt, akinek ezen erényekből alkotott jelleme a mai napot a magyar alkotmányért folytatott négy százados önvédelmi harc egyik győzelmes csatánjává avatta. Láthattuk, hogy a nemzeti jogok küzdelmét szinte ellenáthatatlan erővel ruházhatja fel az a magas szesz kötelességtudás, amelylyel a népképviselő szuverénitásának teljes tudatában cselekvő elnök az alkotmány ellen kiszült merényletek visszaverésében a nemzet élén harcol a nemzet igazaiért a szigorú törvényesség legőzhetőbb fejeivel. Justh Gyuláé az érdem és a dicsőség hogy a megindult új küzdelemben példát mutatott minden hazáját szerető magyar embernek.

Mert a mai nappal eldőlt a kocka. A szakadás nyilvánvalóvá lett. A nemzet és királya ellentétes uton halad. — Magyarország követeli alkotmányos állami létének feltételeit. Magyarország

királya az alkotmányon kívül álló embereket küld a nemzetre, akiknek legelső cselekedete a királyi esküvel szentesített törvény megszegése, saját alkotmányellenes kormányzatuk minden alkotmányos ellenőrzésének lehetetlenné tétele. Nem törődünk mi most, e történelmi pillanatokban azzal, kinek hívják azokat, akik erre a gonosz törvénytíráásra magukat eszközökül odaadták. Hasonló magyarok sajnos, minden időben akadtak. Mit vesződünk az ő személyükkel, mikor ime egész végzetes valóságában elibünk mered ennek a szerencsétlen államjogi kapcsolatnak minden átka, mely utját állja fejlődésünk szabadságának, amelynek igájában elsorvad a törvény szentsége, megrendül a király esküjében vetett hitnek ereje.

Ne áltassa magát ebben az országban többé senki. A mai események után a vaknak is látnia kellene. Mig tegnapelőtt ékes hangú királyi szózat hirdeti a békeséges jóakaratot s biztatja a könnyen hívőket, hogy addig is mig a megzavart egyetértés helyreállhat, az új kormány minden cselekménye szigorúan a törvény keretei között marad. És ma? Hogy a képviselőház törvényes jogát ne gyakorolhassa és a parlamenten kívül álló kormánnyal szemben bizalmatlanságát ki ne fejezhesse, újabb királyi kézirat kerül a Ház elé, mely az országgyűlést hosz-

szu hónapokra elnapolja. Az elnök törvénytisztelete azonban ezt az álnok erőszakot meghusított: a és a Ház óriási többséggel mondta ki ítéletét a királyi kormánya fölött.

És mit tett ez a kormány, mely azt akarta velünk elhíttetni, hogy minden törekvése az alkotmányosság követelményeinek szigorú megóvása leendő? Hogy a bizalmatlansági szavazatot az ülésen ne kelljen végigszenvednie, hátat fordított a nemzet képviselőinek és testületileg kivonult a parlamentből. Ez a kormány vállalkozott a király és nemzet között a béke helyreállítására, a mely az országgyűlés képviselőházával szemben a fejedelmi önkény szószólójául szegődik és még a képviselőház eljárására akarja rásütni az alkotmányszegés bélyegét, mert előbb akarta elintézni a kormány kinevezéséről szóló kéziratot, miat a jól sejtett törvénytelen elnapolást tartalmazó másik királyi nyilatkozatot.

Az a kormány, a mely igen durva alkotmányszegő magatartásra ragadtatta magát, létének első percében eljuttotta minden hitelét. Nehéz volt neki az árca, nem bírta órákig sem és immár nyíltan elvetette magától. Tisztában vagyunk tehát teljesen aziránt, hogy máttól fogva Magyarországon az abszolútizmus uralma megkezdődött. — Hogy meddig fog tartani, nehéz volna meg-

Első látogatás.

Írta: **Ifj. Lónyay Sándorné.**

Az alispán szokatlanul rosszkedvűen nyitott be a feleségéhez.

— Éppen jó, hogy jössz, kedvesem, — szólott amaz, felállva helyéről. — Olyan bosszúságom van. Tudod hogy N. né asszony néha teljesen kiapadhatatlan a filantropikus szeszélyeiben: ma egy parochia nélküli beteg katolikus papot küldött a nyakamra, mert — mint írja — nála nagy remueménage van; festik a vendégszobáját és nincs hova tennie legújabb vendéjét. Már most mond meg mit csináljak vele?

— Dobb ki! — válaszolt a férje lakonikusan.

Az asszony csodálkozva tekintett rá. Hogyan? Az ő ura mondta ezt, a ki maga a megtestesült vendégszeretet? Nem akart hinni a füleinek. Aggodalmasan a karjára tette a kezét.

— Talán valami bejod van? — kérdezte. — Avagy kellemetlenség ért? Vagy talán a fejed fáj. Nem csodálkoznám rajta, hiszen örökösen abban a zárt levegőjű hivatalban ülsz. Oh, én nem is tudom, minek strapálsz úgy agyon magadat, mikor hála Istennek nincs szükségünk erre a fizetésre. Hidd el, boldogabbak lehetünk volna ha künn

maradunk a falun. De hát nektek férfiaknak az első ambició... János, — fordult most a belépő inasához — hozza be a nagyságos urnak a cognacot, meg a pogácsát, aztán mondja meg a szakácsnőnek, hogy egy vendégünk lesz ebédre. — A papot mindenestre meg kell tartanom délutánig — folytatta ismét az urára tekintve — azután majd meglátom, mit tehetek az érdekében... János! — kiáltott a távozni készülő inas után — várjon csak, adja ide a kendőmet, inkább magam megyek ki a kamrába.

Az ajtóból még visszaszólt:

— Aztán el ne felejtse a tiszta abroszt.

A férje szó nélkül hallgatta végig mindezt: leült a diványra, keresztbe tette a lábait, az aranykeretű cvikkert az orrára illesztette s dobolni kezdett az asztalon a kezével. Ez volt legelső félreismerhetetlen jele a zivatarnak.

Ezalatt János néhány hasáb fát tett a tűzre s egy tálcán az ura elé állította a cognacot.

Az asszony pár perc múlva újra visszajött és néhány levelet dobott elébe az asztalra...

— Az előbb hozta a postás, — szólott kedvetlenül. — Van közte egy meghívó is a kaszinó bálra. — Remélem nem megyünk el?

Leült mellé a diványra és szép barna szeméit kéréleg függesztette reá.

— Oh, hiszen ha rajtad állana, sohasem mennék el sehova válaszoltam az keserűen. Mindez megjárja rokoni vagy baráti körben; azok nem követelnek minden látogatásra egy látogatást. De legalább annyit megtehetnél volna, hogy az első viziteket visszaadjad. Te arra sohasem gondolsz, mennyi ellenséget szeresz nekem a makacsságoddal.

— Oh már megint Terényiékre célszaz? — kérdezte az asszony vállatvonva. Magam sem tudom, hogy maradt az el. Mindig közbejött valami. No de most már ugyis idejét multa. — Talán hallottál valamit felőlük? — Máshová helyezték át őket?

A férj mogorván válaszolt.

— Nem.

— Talán beteg valaki náluk? — Akkor küldenék a szegény asszonynak egy kis szőlőt, vagy befőzöttet.

— Nem.

— Találkoztál velük az utcán?

— Nem! — kiáltott a férje harmadszor is, olyan türelmetlenül, hogy az asszony ijedten hallgatott el. — Vajjon mi történhetett az ő urával, a ki máskor olyan, mint a kezes bárány, és most ilyen ridegen beszél velem, a kinek a hangjára pedig máskor mindig lecsendesült, megnyugodott?

mondani. De annyit tudunk, hogy negyvenkilencben, mikor csak az orosz tulerő tudott bennünket leverni, vezéreink kibujdostak, s rabságban sinylődtek vagy vértanuhalált szenvedtek. Az iszonyu vérveszteség elvette minden eleven erőnköt. Mégis összeszedtük magunkat. A legsötétebb elnyomás sem tudott velünk boldogulni s a nemzeti ellenállás mindinkább újra éledő ereje végre mégis megtörte a legkonokabb önkényuralmat.

Ma mégis másképp vagyunk. Fegyveres erőt hiába hoznának ellenünk. A mannlicher is magyar fiuk kezében van s hosszas szabadságháboru még nem merítette ki harc képességüket. Csak támadjanak. Mi szervezzük a nemzeti védelmet. A képviselőház mai határozatát vegye lelkébe minden becsületes magyar ember és annak engedelmeskedjék. — A király kormánya megsértette az alkotmányt, megszegte a törvényt. A nemzet meg fogja tartani és megtogja védeni. Isten áldása legyen a mi tiszta fegyvereinken!

Politikai válság.

fejérvary miniszteriumának ma már nincs semmi keresnivalója a politikai élet szinterén. Bizalmatlan iránta a törvényhozás mindkét háza s báró Bánffy Dezső alább egész terjedelmében közölt s a képviselőház által elfogadott határozati javaslat megfosztja azon eszközöktől is, amelyekkel csupán az ügyvezetésre szorulhatna s nem lehet kétség benne, hogy az ország törvényhatóságai megértik a határozatból kitünő szöveget, s egymás után nyilatkozni fognak arra nézve, hogy a kormányzás alapfeltételeitől az adószedés és ujoncozás megtagadásával megfosztják a kormányt. Attól nem kell tartani

egyik törvényhatóságnak sem, hogy az adószedés megtagadása a kormány ismételt leirata következtében írott malaszt lesz. A törvényhatóságok csupán olyan kormány ismételt fenntartott rendeleteit kötelesek végrehajtani, amely legalább vélelmeshetőleg rendelkezik a törvényhozás bizalmával. A fejérvary kormány egyáltalán nem rendelkezik már semmivel, nem is kormány, legfeljebb gyászos expozitúrája — Bécsnek.

Debrecen város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésén valószínűleg elsőként fogja határozatgyanánt kimondani, hogy fejérvaryékkal minden érintkezést megszakít, s az adószedést és ujoncozást megtagadja. Megköveteli ezt tőlünk a mult s annak dicső hagyományai. Debrecen mindenkoron rálépett arra az utra, amelyet a hazafiság szent érzése kijelölt, s ma, a nyílt abszolútizmus bevezető napjaiban kétszeresen fontos, hogy Debrecen mihamarabb ott legyen azok között, akik az alkotmány megvédésére minden fegyvert igénybe vesznek. A képviselőházat becsukta a király. Nos hát — mi becsukjuk az adópénztárakat, a sorozási helyiségeket, és akkor nem lesz köztünk semmi elszámolni való. A bizalmatlansággal dúsan megrakott kormány pedig mielőbb pusztuljon el a politikai szintérről. Nincs ott már semmi keresnivalója. Requiescat in pace . . .

Báró Bánffy határozati javaslata.

Báró Bánffy Dezső a szövetkezett ellenzék nevében az alábbi indítványt nyújtotta be a szerdai ülés végén:

A képviselőház az országgyűlésnek királyi leirattal történt elnapolását, mely nyilvánvalólag a nemzeti képviselő alkotmányos jogkörének s egyáltalában a nemzeti akarat törvényes megnyilvánulásának kijátszása végett eszközöltetett ki, **alkotmányellenesnek nyilvánítja.** Ebből következőleg alkotmányellenesnek nyilvánítja a kormánynak hivatalban maradását s további kormányzását is, mint a mely öntudatosan

ellentétbe helyezkedett a nemzeti akarral. Kimondja azonfelül a Ház, hogy az ily alkotmányellenes kormányzattal szemben a legszigorubbán érvényesítendő alkotmányunknak az a sarkalatos tétele, mely szerint **országgyűlésileg meg nem szavazott adót beszédni és ujoncot kiállítani nem szabad.**

Ez a kormány ugyanis nem csupán egyszerűen országgyűlésileg megszavazott költségvetés, tehát adó- és ujoncjutalék nélkül akarná az állam bevételeit beszédni, kiadásait eszközölni és védőereje főnnállásáról gondoskodni; hanem készülné mindezt megtenni a képviselőháznak a költségvetés-páropriációt, tehát az adó- és ujoncjutalékot megtagadó határozata ellen, vagy a mi ezzel egyenlő jelentésű, ez ügyekben való országgyűlési határozat hozatalának saját alkotmányellenes elnapoló intézkedése által történt szándékos meghiusításával. (Zajos helyeslés a baloldalon és a középén.) Ebből folyólag a képviselőház különösen megállapítja azt, hogy a kormánynak ily rosszhiszemű eljárása által teremtett helyzetben a védőerő létszámának az 1888. évi XVIII. t. cikk alapján a **póttartalékosok behívásával, vagy a három évet kiszolgált védőkötelesek visszatartásával eszközölt kiegészítése szintén tilos és törvénytelen.** (Zajos helyeslés és taps a baloldalon és a középén.) Mert az a most egyenesen megtagadott, vagy a végrehajtott hatalom célzatos intézkedése folytán meg nem szavazott ujoncok pótlására, tehát az országgyűlés ujoncmegajánlása, illetőleg megtagadási jogának szándékos kijátszására szolgálna s eme jog eredményes gyakorlásának meghiusítására. Ez pedig semmiesetre sem volt ama törvény szándéka, ez a célzatos semmiesetre sem értette a törvény azon különös körülmények alatt, melyek fönforrásához szs szerint köti a létszámkiegészítés rendkívüli módjainak megengedését.

Megállapítja továbbá a Ház, hogy az alkotmányellenesen működő kormány nemcsak egyáltalán nem teljesítheti az 1867. évi XII. törvények által a kereskedelmi szerződések megkötése körül a felelős miniszteriumra ruházott teendőket, hanem ez a kormány éppen e helyzeténél fogva, amely a politikai felelősség érvényesítését vele szemben gátolja, minden mentséget kizáró módon

— Hátha sem át nem helyezték, se nem betegek, sőt nem is láttad őket az utcán, akkor . . . akkor, hogy jutottak az eszedbe ennyi idő múlva? — reszkírozta meg az asszony néhány pernyi szünet után bátortalanul.

— Hogy hogyan jutottak eszembe? Hát hiszen egy fél év óta egyebet se teszek, mint ezzel a gondolattal fekszem le, ezzel kelek föl, tört ki a férfi hevesen. Hogy jutottak eszembe! Egy ember, a kinek a kesernyés ábrázata az első, a mit a hivatalba menet meglátok, egy ember, a ki . . . a ki már csak immel-ámmal köszön nekem, a principálisának. És te még azt kérdezed, hogy, jut az eszembe! . . . A hivatalos teendők megkivánják, hogy folyton érintkezzünk egymással, s nekem azt mindig azzal a tudattal kell tennem, hogy minden ok nélkül, csupán asszonyi szeszélyre hallgatva, megsértettem ezt a derék, becsületes embert, de a feleségét is, mert nem adtam vissza a látogatásukat . . . Hogy jut az eszembe: Te igazán nagyszerű vagy!

Felugrott a helyéről a nagy léptekkel le s fél járkált a szobában.

— Persze — folytatta, megállva a felesége előtt — az nagy áldozat lett volna tőled, hogy a kedvemért magadra öltsd a feleséget selyem ruhátát és beülj a kocsiba. Mert az unalmas és kényelmetlenséggel jár. De bezzeg, ha arról van szó, hogy ide hívjunk valakit, akkor mindjárt „Gyurkám édes“ vagyok és egy hétig csupa rózsából van az ágyam vetve.

Az asszony tiltakozó mozdulatot tett: kinyitotta az ajkát is, hogy közbeszöjjön, de most az egyszer a férje birta jobban lélegzettel.

— Már most aztán magadra vess mindazért ami történni fog, — mondta tragikus hangon s máskor oly szelíd, sötétkék szemét haragosan függesztette az asszonyára. — Oh igaza volt annak — a nevé elfeledtem — a ki azt mondta: férfi sorsa a nő. Szeszélyből, indolenciából, restségből vagy tudom is minek nevezem, képes a férjének a pozícióját tönkre tenni, veszélyeztetni a népszerűségét, az állását, sőt még az életét is . . .

Az asszony ijedten ugrott fel a helyéről.

— Az istenért Gyurkám, — kiáltott aggodalmasan, fél tenyerére támaszkodva az asztalon — te félrebeszél! — Hiszen talán ez a csekélység, hogy Terényiéknek nem adtuk vissza a látogatást, nem vonhat ily súlyos következményeket maga után . . . Jó, megengedem, hogy a népszerűségnek nem éppen használ, de elvégre is egy fecske nem csinál nyarat és rólam mindenki tudja, mily nehezen mozdulok ki valahova.

— Kérlek, hagyd abba a mentegetőzést, — mondta a férje összeráncolt homlokkal. — Ez már így nem használ semmit. Jobb lesz, ha tentát és egy árkus papirost adsz ide, hogy mielőbb megírjam a . . .

— Talán a hivatalban kaptál levelet? — vágott közbe az asszony kíváncsian. —

Ezek között — az asztalra mutatott — egy sem igényel választ.

— Nem, szólott a férje tompa hangon — a — végrendeletemet akarom megírni.

— A . . . a . . . Mit f . . .

— A végrendeletemet. Nem akarom, hogy ha eltálok esni, pörrel támadhassák meg a hagyatékomat . . .

Az asszony a kezét tördelte.

— De az Istenért, édesem, minek gondolsz ilyesmire? Hála Istennek, nincsen semmi okod reá. Az egészséged az utóbbi időben kitünő . . . azután meg — folytatta sirva, — azt hiszed, hogy tul élném csak egy perccel is azt a borzasztóságot, hogy te . . . te . . . Jaj nekem, még gondolatban sem merem kimondani azt a szörnyű szót . . .

— Pedig ezzel az eszmével meg kell barátkoznod, kedvesem — vetette oda az alispán sötéten. — Jámbor, békeszerető ember voltam eddig, nem ártottam a légynek sem, és most, önhibámon kívül az előtt az alternativa előtt állok, hogy vagy gyilkossá váljak, vagy — megölsem magamat. És mindezt miért? Pusztá asszonyi szeszély miatt . . .

A felesége csaknem magánkivül volt a rémülettől.

— De Gyurka . . . dadogta sirva — hát kivel . . . hát kivel akarsz párbajozni?

— Kivel? — fordult amaz hátra mérgesen. — Ja, vagy úgy — folytatta kissé szelidebben, midőn a halálra ijedt asszonyt megpillantotta, — még nem mondtam meg

áll a jogi felelősség sulya alatt az 1899. évi XXX. törvények intézkedéseinek, jelesül pedig azon tilalom megtartása tekintetében, mely szerint az autonóm vámtarifa létrejövetele előtt idegen államokkal kereskedelmi szerződés megkötésére nézve tárgyalni nem szabad.

Végül a képviselőház szükségesnek látja az alkotmányellenes elnapolásnak és kormányzásnak a közügyi kiadásokra kiható különleges jogi következményeit is megállapítani. Az 1867. évi XII. törvények 18 és 33 szakaszai világosan körülírják a közügyi kvóta megállapításának módját, melyhez mulhatatlanul megkívántató első lépés az országos bizottság megválasztása és törvényszerű működése. Ez utóbbinak egyik feltétele jelenleg az idézett törvény 10 és 20 szakaszai szerint a felelős kormány befolyása. Ha tehát a kvótabizottság megválasztása és törvényszerű működése az országgyűlésnek alkotmányellenes helyzete által lehetlenné tétetik, hiányzik az idézett törvény értelmében utóbb bekövetkező fejedelmi döntés jogos, nélkülözhetetlen törvényes előzménye. Ez esetben tehát a **fejedelmi döntés sem történhetik meg törvényesen és jogérvényesen**, mert semmi alakban sincs meg a kvóta törvényes megállapításának lehetősége.

Mivel pedig az 1867. évi XII. törvények 16 szakasza átlagosan kimondja, hogy a két állam hozzájárulási aránya előre megállapítandó, úgy ilyen törvényes megállapítás nem léteiben nemcsak hiányzik a költségek folyóvá tételéhez, hanem magának a megszavazásnak törvényszerű előfeltétele is úgy, hogy **minősített alkotmányértést követ el az a kormány, a mely bármely összeget szolgáltat a magyar állam-pénztárból a közös kiadások fedezésére.**

Mindezek alapján a képviselőház kimondja, hogy a kormány nemcsak súlyos alkotmányértést követett el a Ház elnapolásának kieszközölésével, hanem hogy fönnállása és egész kormányzata alkotmányellenes, hogy az állami jövedelmeknek, különösen a közadónak igénybevitelére és az állami kiadások eszközölésére följogosítva nincs, hogy a véczérő kiegészítését, illetőleg létszámának főtartását törvényesen nem esz-

közölheti sem ujoncozás által, sem az 1888. évi XVIII. törvényekben megjelölt rendkívüli módon: a kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag idegen államokkal nem tárgyalhat és hogy különösen tilos neki a közügyek fedezésére a magyar állampénztárból bármely összeget fordítani.

A mennyiben pedig a kormány ezen tiltott ténykedéseket mégis teljesítene, a Ház a kormány összes tagjait előre figyelmezteti a törvénytelen tényekkel összekötött anyagi és büntetőjogi következményekre. A törvényhatóságokat pedig emlékezteti a Ház alkotmányvédő, hagyományos föladatukra, figyelmezteti őket az 1886. évi XXI. törvények 21. szakaszára és az 1804. évi I. törvények 5. és 6. szakaszaira és **elvárja tőlük, hogy az alkotmányellenes kormányzatot támogatni nem fogják.**

És végül a Ház kifejezi ama törhetetlen bizalmát, hogy a nemzetnek szigorúan törvényes védelmi küzdelme diadalmaskodni fog az alkotmány ellen intézett támadás fölött. És biztosítja a nemzetet, hogy az alkotmányos rendnek helyreállítása után leg-sürgősebb kötelességének fogja ismerni az alkotmány biztosságán, az egyesek jogain és a nép jólétén metalan ejtett sebek orvoslását. A mi szenvedések időközben a nemzetet sujtják, a mi megrendülés az uralkodóház hatalmi állását érni fogja, azért az alkotmányos megtorlás időpontjáig, a nemzet és a történelem ítélőszéke előtt azokra hárítja a felelősséget, a kik a kifejezett nemzeti akarat érvényesülését még alkotmány-sértés árán is megátolni iparkodtak.

A képviselőház a határozati javaslatot nagy többséggel elfogadta.

A főrendek bizalmatlansága.

A főrendiházban szerdán délután mutatkozott be a törvénytelen uton létrejött kormány s a főrendek is bizalmatlanságot szavaztak neki — *impozáns többséggel.*

Az ülés előtt a főrendek értekezletet tartottak, melyen közölték gróf Csáky Albin elnökkel, hogy a kormány ellen bizalmatlansági indítványt fognak benyújtani. Az értekezleten voltak olyanok, akik illetéktelennek tartották a főrendeket a bizalmatlansági

nyilatkozatra, amennyiben az a képviselőházra tartozik. De a többség megmaradt elhatározása mellett s az ülésen impozáns módon nyilatkozott meg a főrendek bizalmatlansága az új kormány iránt.

Báró Prónay Dezső napirend előtti fel-szólalása után vonult be az új kormány, melynek feje, fejérvary miniszterelnök ugyan-azt mondta el, amit a képviselőházban.

Ezután gróf Deseffy Aurél emelkedett fel szólásra s a főrendiház évkönyveiben történelmi nevezetességű indítványát terjesztette elő, melyben a kormány iránt bizalmatlanságot szavaz.

A zajos helyesléssel fogadott indítvány ellen báró podmanický Géza szólalt fel, míg az indítvány mellett gróf Esterházy János és báró Prónay Dezső hatásos beszédet tartottak, Hegedűs Sándor is beszélt, arra kérve Deseffy-t, hogy az indítvány megokolását hagyja el s akkor a bizalmatlanságra vonatkozó részt ő is elfogadja. Elnök ezután elrendelte a szavazást, melynek eredménye az lett, hogy a bizalmatlansági indítványt ötvennégy szavazattal tizenkilenc ellen elfogadta a főrendiház.

A vezérő bizottság.

A szövetkezett ellenzék vezérő bizottsága szerdán este 7 órakor a függetlenségi és 48-as pártkör helyiségében tanácskozásgyűlt egybe Kossuth Ferenc elnöklete alatt, melyen a bizottság tagjain kívül a disszidensek részéről gróf Andrássy Gyula és Darányi Ignác is megjelentek.

Mindenekelőtt konstatalja a bizottság, hogy az új kormány bemutatkozásával szemben köveendő eljárásra nézve létrejött megállapodások fényesen beváltak és a vezérő-bizottság intézkedései folytán sikerült az alkotmány ellen tervbe vett merényletet elhárítani. Majd elhatározták, hogy a szünet folytán állandó permanenciában maradnak, hogy ezután előforduló sérelmeket azonnal

meked. Terényi — az elmaradt vizit miatt — rám küldte a segédeit . . . Az asszony velőtrázó sikolylyal vetette magát a férje kebelére.

— Gyurkám, édesem — nem, az nem lehet . . . És én miattam . . . óh, istenem, istenem . . . óh az az erőszakos ember . . . miért nem üzent inkább nekem, hogy mi a szándéka . . . inkább elmentem volna hozzá százszor, nem egyszer . . . Gyurikám, édes uram . . .

A férje szeliden toltta el őt magától.

— Most már hiába minden siránkozás. Ennek meg kell lenni. Ez elől már nincs kitérés. Talán el kellett volna hallgatnom előled a dolgot — de én sokkal jobban szeretlek, sem hogy bucsu nélkül el tudalak volna hagyni, esetleg örökre. Száritsd fel a könnyeidet, lelkem, és beszéljünk egy kicsit okosan. A békési birtokom haszonélvezetét egészen neked biztosítom . . .

Az asszony befogta a száját a tenyerével.

— Gyurka, ha csak egy kicsit szeretsz, hallgass. Hát nem látod, hogy megölsz? . . .

— . . . Ennek a jövedelme kitesz körülbelül hatezer forintot az adó és ártéren felül — folytatta amaz könyörtelenül, — ez elég lesz neked, özvegyiséged ideje alatt. Ha pedig újra férjhez akarnál menni . . .

De az asszony nem hallgatta már. Befogta a füleit a két kezével s arcát a divány-párnák közé temette: onnan hallatszott ki esendős, bugó zokogása.

De egyszerre felütötte a fejét. Valami reménysugárféle csillant meg a tekintetében.

— Gyurkám — szólott szelid, alázatos hangon — még mindent jóvá lehet tenni . . . Felöltözöm most, rögtön, azonnal; nézd, még nincs több féltizenkettőnél, ma valamivel korábban jöttél haza a szokottnál, szegényem! és együtt elmegyünk hozzájuk . . .

Az urához ment, a vállára hajtotta a fejét és szép könnyes barna szeméit belemélyesztette az ura szeméibe. Amde azt nem lehetett oly könnyen megvesztegetni.

— Hova gondolsz? — mondta sértődve — hát azt akarnád, hogy az ember azt higgye, hogy megijedtem tőle? Azt akarnád, hogy a férjedre az ujjakkal mutogassanak az utcán az emberek; ni, itt megy az a gyáva alispán, a ki egy párbaj elől megretterált! Hanem, — tette hozzá, — a neje kétségbeesett mozdulatát látva — azért csak öltözz, fel édesem. Elmehetünk meglátogatni a főispánékat, — ugyis ő az egyik segédem — s legalább társaságban nem gondolunk mindig arra a lehetőségre, hogy holnap ilyenkor, esetleg már reggel — halott leszek. A végrendelet pedig várhat délutánig.

— Gyurka! — szisszent fel olyan fájdalommal az asszony, hogy a férje össze-rezzent reá.

Gyöngéden magához vonta őt.

— No hát jól van, nem beszélek többet erről. Menj, készülj el, édesem, addig én befogatok. Aztán mosd meg a szép szeméidet egy kis hideg vízben — nem kell előre

busulni, hátha mint győztes kerülök ki az egész afférból?

Könnyedén homlokon csókolta a feleségét, azután kilépett a terraszra és kiáltott kocsisának.

Künn a kocsiban egyre az ura kezét fogta az asszony a plüsh-takaró alatt s aggodalmas tekintettel kémlelte arcának kifejezését. A lovak gyors trappban ragadták őket tova a pompás chausséen s a megyeháza mögött letértek egy mellékutcácskába.

— Hova hajt ez a kocsis? — kérdezte az asszony felcsudva fájó merengéséből.

Az ura szeliden magához vonta őt s mosolyogva válaszolt.

— Terényiékhez, — azután bár senki sem hallhatta, suttogva hozzátette:

— Megbocsájtss e azért a rossz tréfáért? De látod, kénytelen voltam vele. Az egész párbajhistória légből kapott koholmány, arravaló volt, hogy téged, szegény asszonykám, e látogatásba begrasszalak. Tudod, közelednek a választások. Aztán meg a cél szentesíti az eszközöket.

Az asszony harag nélkül, boldogan simult hozzá a vállával a férje széles vállához és mosolyogva csak ennyit mondott:

— Csakhogy egy kissé kevésbbé kegyetlen tréfát gondolhattál volna . . .

orvosolhassák, végül pedig megállapodtak abban, hogy a nemzeti ellenállás szervezése céljából a koalíció képviselő-tagjait választókerületükben tartandó népgyűlések tartására szólítják fel:

Az értekezlet lefolyásáról különben a következő közleményt adták ki:

A vezérő-bizottság elhatározta, hogy a képviselőház elnapolási ideje alatt permanenciában marad. Állandó figyelemmel kíséri az ország kormányzatát, azt ellenőrzi, az alkotmányellenes kormányzat folytán beállható sérelmeket nyilvántartja. A nemzeti küzdelem ügyében, mint folyton működő szervezet készséggel szolgál a hozzáfutóknak felvilágosítással és a szükséghez képest saját iniciatívájából utbaigazítással. Felhívja a koalíciós pártokhoz tartozó képviselőket, — hogy kerületeikben beszámolókat és a vármegyékben népgyűléseket tartsanak.

Pártértekezletek.

A vezérő bizottságon kívül az egyes pártok is tartottak szerdán este értekezletet. A Bánffy-féle képviselőházi határozat folytán most már kötelességévé vált az ellenzéki képviselőknek, hogy a vármegyék és városok közgyűlési termeiben és népgyűléseken agítaljanak a határozat foganatosítása érdekében.

Nemsokára elszélednek tehát az ország minden részébe a honatyák, s megkezdődik újra a lázas munka, hogy az alkotmányt sikerrel megvédhessék.

A szabadpárt is tartott értekezletet. Azt mondták ki, hogy a Bánffy féle határozati javaslatot nem volt joga a háznak elfogadnia. Miért? Talán mert nem izlik Tisza gróf urnak! Vele és pártjával — a mameluk osztrák haddal az alkotmányvédelem szent harcában édes keveset törődik most az ország.

Lakoma Justh Gyula tiszteletére.

A szövetkezett baloldal a Hungária-szállóban lakomára gyűlt tegnap este egybe, hogy Justh Gyula elnököt képviselőházi szerepléséért ünnepelje.

A lakomán a baloldali pártok vezetői mindanyian résztvettek; gróf Andrássy Gyula kimentette magát.

Gróf Apponyi Albert volt az előljáró szónok. Justhot ünnepelte, mint akinek kezén nagy nemzeti kinekek vannak most és aki ma a legnehezebb viszonyok között a szólásszabadság biztosítása mellett, álnok eselszövessel szemben megvédte a parlament jogkörét. (Viharos éljenzés.) Élteti a Ház elnökét. (Viharos éljenzés.) Rákosi Viktor szintén Justhot ünnepli.

Justh Gyula az együttérzést, együve tartozandóságot langoztatja, mert csak ez vezet a nemzet ügyét diadalra. (Éljenzés.) Nem osztja Rákosinak azt a vélekedését, hogy évszázadokig várhatunk, míg a nemzet ügye győzedelmeskedik. Ez a győzelem közelebb van, mint bárki is hinné. Erről azonban most ezekben a pillanatokban nem nyilatkozhatik. A koalíció győzelmére árti poharát. (Viharos éljenzés.)

Kossuth Ferenc a passzív rezisztencia előkészítését ajánlja párthivei figyelmébe, akkor, amikor kerületeikbe mennek.

A lakoma a késő éjszakai órákban ért véget.

Tarka históriák.

A mi színházi borbélyunk nagyon ideges. Hogy bajának némileg elejét vegye, elment egy újonnan letelepedett debreceni specialista orvoshoz és bajában tanácsot kért tőle.

Az orvos hosszas vizsgálat után kijelenti neki a következőket:

— Hát kérem a baj nem veszedelmes, sőt, ha minél előbb elejét vesszük a dolognak, teljesen mulékony, csak arra kérem az urat, ha akarja, hogy teljes javulás álljon be, minden fejmunkától őrizkedjen.

— De uram! hisz akkor nem élek meg, hisz akkor koldussá leszek! — szolt ijedten a borbély.

— Hát mi ön?

— Én a színházi fodrász vagyok.

A tollkereskedőt elválasztották nejétől; az örvendetes családi eseményt így adja elő egyik barátjának:

— Igen, ma végre elválasztottak bennünket Ágytoll... és Pehely...

Az orvos-fogorvosok és az ugynevezett „kegyelmi fogorvosok” közt nagyban dul az ellenségeskedés, olyannyira, hogy már a „kolléga” szó használatának e téren való jogosultságát is kérdés tárgyává tették némelyek. Ez alkalomból egy ismert fogdoktorunk a következő, kissé erőteljes analógiát mondta el, mely szertinte egy hazai fegyintézetben történt.

Volt a fegyencek közt egy, akit kötél általi halálra ítél a törvény s akinek a király megkegyelmezett, s büntetését fegyházra változtatta. Munkaközben ez a szegény ember azt találta mondani egyik fegyencársának, hogy:

— Adja csak erébb azt a gyalut kolléga!

Mire a másik önértetesen ütött a mellére, mondván:

— Mit? Maga nekem kollégám? Tudja meg, hogy magának a kollégái ott vannak az akasztófan! Itt csak jog, törvény és igazság alapján elítélték kollégái egymásnak!

És nem adta arébb a gyalut.

Nem ismeretlen a közönség előtt az a hajszá, mely a színházi sarokülésekért folyik a pénztárak ablakában. Mindenki a sor szélén akar ülni, ami érthető. Az ember szabadon érzi magát, jól lát, mehet-jöhet anélkül, hogy a többi zavarná. Szóval: kellemes hely a sarokülés. Kényelemszerető embernek való, s olyannak, aki nem szereti molesztálni a felebarátját. Erről a kérdéstről folyt a szó a minap egy színházunkban, felvonásköz idején.

— Nincs igazuk, — mondta egy ismert színházlátogató — nem a sarokülés a legjobb hely.

— Hát melyik?

— Legjobb a sor közepén ülni. Én világeletemben mindig a széksor kellő közepén ültem.

Ugyan miért?

— Mert ha én kimegyek a sorból, hát álljon fel hat-hét ember, nem baj! De engem ugyan ne állitson fel senki...

H I R E K.

Kérjük ama t. előfizetőinket, akik netán a lapot elkésve kapják meg, hogy erről bennünket minden egyes esetben nyomban értesítsenek, hogy azonnal intézkedhessünk a zavar megszüntetése végett. Egyben arról is értesítjük t. előfizetőinket, hogy a fürdőévad alatt mindenüvé utánuk küldjük a lapot, ha mindjárt többször változnék is a hely.

— **Természettudósok a Hortobágyon.** A politikai élet zavara közepette, amikor minden oldalról arra törnek, hogy Magyarországnak az önállósághoz való jogát

kétségbe vonják, kétszeresen jólesik nekünk, hogy a Bécsben kongresszust tartó természettudósok tanulmányi kirándulást rendeznek Magyarországra. A tanulmányut folyamán, mint már megirtuk a természettudósok meglátogatják a Hortobágyot is. Eire nézve a természettudományi társulat most újabb beadványban jelezte, hogy a kongresszus tagjai közül mintegy negyvenen — köztük 10 hölgy és 30 férfi — jönnek Debrecenbe. A természettudósok vasárnap este 6 óra 40 percekor érkeznek Herkulesfürdőről Debrecenbe. Hétfőn hajnalban indulnak a vendégek a Hortobágyra, a délelőtti folyamán megtekintik a nagy magyar rónaságot s délután visszajönnek Debrecenbe, kimennek a nagyerdőre s a pallagi gazdasági tanintézetet is megtekintik. Ezek folytán ma délelőtti a fogadásra alakított bizottság Vecsey Imre főjegyző elnöklésével ülést tartott a város háza nagytermében, amelyen a fogadtatás módjait állapították meg. A városi tanács maga részéről annyiba járul hozzá a kirándulás sikeréhez, hogy kocsikat bocsájt a természettudósok rendelkezésére, s a Hortobágyon a tanácsnokok lehetőleg teljes számmal megjelennek. A fogadó bizottság s a természettudományi társulat tagjai, valamint a vendégek hétfőn este barátságos lakomára fognak összegyűlni a „Bika” szálloda kerthelyiségében. A fogadó bizottság ez uton is felkéri a természettudományi társulat debreceni tagjait, hogy a tudósok megérkezésénél teljes számban jelenjenek meg.

Remélhetőleg a kirándulás szép és maradandó emlékeket fog vésni az idegen természettudósok lelkébe.

— **A polgármester szabadságon.** Kovács József polgármester már megkezdte az évi szabadságidejét. A polgármester hosszabb időre nem távozik el a város területéről s így a fontosabb városi ügyek tekintetében állandó érintkezésben marad a városi tanácsossal.

— **A színház átadása.** Tegnap délelőtti történt meg a szokásos külsőségek mellett a színház átadása. A „volt” és az „új” direktor a kedélyes oldaláról vették az egész dolgot, s sorjában röpködtek minden egyes aktusnál a szellemes, néha-néha csipős megjegyzések. Egyébként az átadás és átvétel simán folyt le, s az új direktornak csupán az a megjegyzése volt, hogy a másodemeleti páholyszékeket valamiképp pótolni vagy javítani kell a városnak, mert azokat mostani állapotukban nem lehet használni. Az aktusnál a város részéről Oláh Károly tanácsnok, Tikos Imre mérnök, Publíg Ernő h. tűzoltófőparancsnok, Gyöngyösi Viktor díszletfestő vettek részt.

— **A katolikusok urnapi körmenete** a szokásos ceremóniákkal folyt le tegnap délelőtti. A katolikus hívek teljes lélekkel és buzgó ájtatossággal vettek részt az ünnepen.

— **Herkulesfürdői fürdőélet.** Mint Herkulesfürdőből (Mehádia) írják nekünk, dr. Klein Eberhard az általa ott több év óta szivbajban, asthmában, idegességben, valamint elhízásban szenvedőknél kitűnő sikerrel alkalmazott, ugynev. Nauheimi természetes gyógyeljárást az ezen évi fürdőévad alatt is folytatni fogja.

— **Sertésvész.** A mezőrendőrkapitány a következő közérdekű hirt adja közre: „Mint után a VIII-ik körzet sertésvész miatt május 30-án zár alá vétetett, a sertésvész a baromvásártérre helyeztetett át. Most azonban az V-ik körzetben is fellépett a sertésvész, így a baromvásártéren a sertésvész a vész meg-

szüntéig meg nem tartható. Tudomására hozatik tehát a közönségnek, hogy a hatóság további intézkedéséig sem sertésvásár, sem heti malacvásár Debrecenben nincs. Debrecen, 1905. június 21. Dr. K. Tóth Mihály mezőrendőr-kapitány".

— **A nyugdíjellenőrző bizottság** e hó 26-án d. u. 3 órakor a városháza nagytérképén ülést tart.

— **Uj politikai ujság a Székelyföld központján.** Udvarhelyvármegye tudvalevőleg a Székelyföld központja. Körülötte vannak a székelyek összes vármegyéi és így azok közepe közepén terül el a Székelyföld anyavármegyéje: Udvarhely. Csodálatos, hogy ezen legmagyarabb és magas intelligenciával bíró vármegyében csak az utóbbi évtized alatt lendült fel a hírlapirodalom. A „Székely-Udvarhely” című lap volt az első úttörő, a mely most tíz és fél év után immár hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap jelenik meg Székelyudvarhelyen s a mely folyó hó 25-ikétől kezdve dr. Gyarmathy Dezső földbirtokos, dr. Hinléder Fels Ernő és dr. Kállay Tamás országgyűlési, dr. Pál Ernő és dr. Viola Sándor ügyvéd főszerkesztőkkel. Fülel Sz. Lajos jeles székely író szépirodalmi főmunkatárssal, dr. Hinléder Fels Akos politikai felelős szerkesztő és Betegh Pál laptulajdonos székely közgazdasági és más rovatok társ-szerkesztőségével, függetlenségi és 48-as programmal fog megjelenni. Az első számban, melyek sok ezer példányban küld szét a kiadó: Betegh Pál és Társai könyvnyomtató intézet — Kossuth Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt vezére irt vezető cikkelyt és Benedek Elek kiváló székely írónk eredeti tárcát: A „Székely-Udvarhely” ezután is hetenkint kétszer fog megjelenni s előfizetési ára a régi marad.

— **Vigyázatlan biciklista.** Pető Sándor iparossegéd tegnap elütötte Balla Józsefné Hoda Viktor nevű lelenc gyermekét. A gyermeknek komolyabb baja nincs. A vigyázatlan biciklistát a rendőrség megbünteti.

— **Angelottiné mulatójában** az e heti program is kiváló: Dagma Dagmár, Niklas Etelka, ének és tánprodukciói Miss Thengia mutatványai nagy tetszésben részeseülnek. Les Arnoldis mutatványai pedig bámulatba ejtik a közönséget. La Belle Morenitta spanyol táncosnő jutalom estélye lesz ma. Az előadásnak érdekességét növeli, hogy Morenitta és Miss Thensia trapéz művésznek két vókot táncolnak.

x **Ki akar olcsón ruházkodni,** az vegyen szép és olcsó angol és belföldi divatszövetet eredeti gyári árban **Ranunkel H** és fia cégnél.

x **Házi tanítói állást** mostanára vagy a következő iskolai évre keres 26 éves, német származású tanárjelölt. Ajánlatot kér B. B. alatt a kiadóhivatalba.

x **Pénz-, szivar és cigaretta-tárcák, női-kézitáskák, utibőröndök, utazási-kellékek, fésűk, kefék, illatszerek és szappanok beszerzésére Mentze Henrik újdonságok áruházát ajánljuk a legjobban.**

x **Hölgyek** tanácsot és segínyt nyerne, szülés esetén felvételnek, a legnagyobb titoktartás mellett, egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Cim a kiadóban.

x **500 drb. minta érték nélküli zacskó** félárban eladó. Cim a kiadóhivatalban.

x **Postakönyvek félárban.** Cim a kiadóhivatalban.

x **Speciálista férfi, fiu és gyermek** szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divatkereskedő Debrecen.

x **Használja a híres Hajduság' pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarvas gyógyszerháznál.

TÁVIRATOK.

fejérváry a királynál.

Bruck, június 23. Bruckból táviratozzák, hogy fejérváry Géza báró miniszterelnök délelőtt 10 órakor oda érkezett s a vasuti állomásról egyenesen a királyi táborba sietett. A király fejérváryt azonnal külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás részleteiből semmi sem szivárgott ki.

A király köszönete.

Bruck, június 23. A király még szerdán értesült a szerdai ülés lefolyásáról. Állítólag rendkívül megleghangu köszöndíratot intézett fejérváryhoz, amelyben az ülés lefolyása alatt tanúsított magatartását dicsérte meg. Arról, hogy a köszöndírat mikor és hogyan érkezett fejérváryhoz, Budapesten nem tudnak semmit. A köszöndírat ellenjegyezve nem volt s így a király magánténykedésének tekinthető.

A kereskedelmi szerződések.

Budapest, június 23. A fejérváry kabinet tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen az osztrák kormány azon felhívását vették tárgyalás alá, hogy a magyar kormány a kereskedelmi szerződések megkötésére a tárgyalásokat mielőbb, kezdje meg. A minisztertanács kijelentette, hogy nincs abban a helyzetben, hogy a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásokat megkezdhesse.

Márkus József lemondása.

Budapest, június 23. Budapestu a reggeli órákban az a hír terjedt el, hogy Márkus József főpolgármester beadta lemondását, mert nem akar törvénytelen kormány alatt szolgálni. A déli órákban a lemondás hírére megeafolták.

A norvég válság.

Stockholm, június 23. Stockholmból táviratozzák, hogy a kormány ma beadta lemondását azon kívánság kíséretében, hogy őket felmentve, koalíciós kabinetet alakítsanak.

A vasutasok pöre a Curian.

Budapest, június 23. A Curia ma délelőtt hirdette ki a vasutasok tizenhárom bizottsága tagjainak perében az ítéletet. E szerint a Curia az összes vádlottakat felmentette. Az ítélet jogerős.

Orosz japán háboru.

London, június 23. A Reuter-ügynökségnek jelentik, hogy az orosz hadsereg helyzete nagyon veszedelemes, mert a katonaság 30 százaléka régi tartalékosokból áll, akik behívásukat törvénytelennek tartva folyton lázonganak.

A kivándorlásról.

(A debreceni keresk. és iparkamara évi jelentéséből.)

(Folytatása és vége.)

Ime csekély hét vármegyénk közül is (Szabolcsban és némileg Beregen is) — mint fentebb kifejtettük — nem a nyomor, nem a megélhetés tulságos nehézsége okozza első sorban a kivándorlást, hanem korunk általános ambitioja: a vagyonszerzés.

Mikor a népesség az ő természetes fejlődésében egy bizonyos kulturfokot elért, a pusztá megélnetés többé nem boldogítja. Ekkor — ha magától meg nem termett — állami legfőbb feladat megteremteni mindazon feltételeket, melyek a népesség magasabb kulturigényei kielégítésére szükségesek.

A mezőgazdaságnak minden eszközzel való intenzívebb tétele mellett csak is erőteljes ipar fejlesztése mutatkozik alkalmasnak arra, hogy a munka és kereseti alkalma a népesség szorgalma és igyekezete szerint mintegy önmaguktól adódjanak. Mert sem helye, sem célja nincs a kegyelemből elrendelt közmunkák ideiglenes nyomoronyhító hatásának.

A közigazgatást illetőleg pedig suly volna helyezendő arra, hogy a tisztviselőkből s főként a szolgabírájában ne feltétlenül urt és parancsolóját lássa a nép, hanem vezetőjét, tanácsadóját, barátját. Sok helyen azt is látja, de sok helyen egészen mást.

E tekintetben az előadottak kiegészítésül ismét hivatkozunk kell az előbb idézett tanulmány keresetlenségében is lendületes befejező szavaira, melyekben egy széles látókörű mezőgazda emelkedett lelke és nemes gondolkodása szol hozzánk, s melyhez csak annyi hozzáfűzni valónk van, hogy a hol ő a „gazda társadalmat” és a „földes urat, erliti, ott mi az osztársadalmat kereskedővel, iparosával és lateinereivel együtt kívánjuk érteni, nem véve ki a közigazgatás és autonóm-igazgatási szervek tisztviselőit sem:

„A védekező és gyógyító munkának élére a gazdatársadalom köteles állani, nemcsak azért, mert Magyarország intelligenciája, kivált a kórtól inficiált vidéken, az ő testületeiknél van, hanem főleg azért, mert a kivándorlás legelső sorban az ő existenciájukat támadja meg s a nép is őket tekinti természetszerűen gyámolítójának, pártfogójának. De sokat kell tenniük és tennük e nagy nemzeti munkában a papok és tanítók is. A közigazgatási szervektől nem sokat várunk, mert főképp az ő indolenciájok s népkelésük vitte eddig is a pusztulás vándorutjára Magyarország népét.

Legfőbb feladatunk szeparálni a népet a fölforgató irányzatoktól. Le kell a faluba ereszkednünk, a népet keblünkre ölelnünk. Védelmezzük és oltalmazzuk a kisembert minden bajában, mint Daranyi Ignác mondotta: lássuk el jó tanácscsal, alamizsna színezete nélkül segítséggel, ne hagyjuk el semmi viszonyok között s óvjuk a razuduló visszaélések, család és zsarolás ellen. A szegény ember jogos érdekét ki kell küzdenünk minden téren, a leghatalmasabbak ellen is, így ért meg és szeret meg újra bennünket a nép, így egyesül velünk s nem húzódik el tőlünk, hogy többet és jobbat termelhessem és természet jobban értékesíthesse, hogy társadalmi életet folytasson, a köz iránt érdeklődjék, egymást, de legelső sorban önmagát, tudja segíteni, nemesen és olcsón szórakozzék, becsülje meg és ne adja el állampolgári jogait, melyekért ősei vérüket ontották s legyen büszke, hogy magyar állampolgár. A „Civis Romanus sum” a mindent vesztett római is kiengesztelte sorsával és büszkévé tette még a verpadon is! Maradjon hű jellemű ősi vonásához, vallásosságához is s megint a kék égbolton túl keressz a szebb hazát csüggedésében vigasztalódva, ne a kék Oceánon túl. Így nem fog első szóra elszakadni az ősi szeretett rögről, így vonzóvá lesz rája nézve megint a falu s meg fogja találni benne a falusi jólétet is, mint ahogy a német paraszt, kormányja és társadalma gondos munkája folytán, már megtalálja és otthon marad. Sőt visszajön az is, aki már kiment. Tegyük a falut neki újra szeretett tűzhelyévé, boldogsága tanyájává, ahol nem volt egykor koldus s a sorscsapás nem talált senkit elhagyatva, száz segítő kéz nyult felé és legelőször — a földesur. Higgyék meg nekem, hiába élünk a XX. században, ezt a magyar népet szeretettel és jóakarattal ma is nagyobb erővel falujához fogjuk kötni, mint a mily erővel csábítja el tőlünk az amerikai dollár!”

Mindezek után tiszteletteljes javaslatunk a kivándorlás gyógyítására s az ezel erősen összefüggő munkás-szociális kérdés megoldásának megközelítésére a következők.

1. *Altalban.* A közvéleményben már régen kialakult munkaprogramm sürgetőbb pontjai, u. m.:

a) radikális földbirokrópolitika, művelési rend, birokminimum behozatala, kötött birtokok szabadtása stb.;

b) telepítés és parcellázás;

c) adóügy rendezése, főleg a fogyasztási adók csökkentése;

d) közszégi pótdadók maximumának meghatározása;

e) az uzsora (különösen a föld és terményuzsora) tüzzel-vassal leendő kiirtása;

f) a végrehajtási törvény alapos revíziója, (különösen 156. §. eltörlése);

g) a közigazgatás gyökeres reformja;

h) az alsóbb néposztályok, különösen a munkásosztály (értve egy a mezőgazdasági, mint az ipari munkást) alkotmányi és társadalmi kereteinke való szabadelvű és szoros belkapcsolása, (a munkásügyekről fentebb előadottak értelmében) vitessenek keresztül hatályos és erélyes törvényhozási intézkedések által.

2. *Különösen.* A kivándorlás csökkenésére közvetlen hatást várna a kamara.

a) a künnlevő állampolgárok külképviseleti védelmének fokozása, illetőleg teljessé tételétől, úgy, hogy a magyar állam gondozó kezét, mint kivándorolt magyar állandóan érezze;

b) ehhez kapcsolódólag a visszavándorlás minden eszközzel való megkönnyítésétől és elősegítésétől;

c) a kivándorlási ügynökösködés teljes és végleges betiltásától, úgy, hogy a kivándorlóval csak a közigazgatási tisztviselő érintkezhesék és végül

d) a keresési viszonyoknak a közgazdasági és ipari fejlesztési irányban való hatás javításától.

REGÉNY-OSARNOK.

Apáca és kegyencnő.

Regény a bécsi életből.

Magyarosította: Szabó Antal. 29

— S mi gondunk arra? — kérdé halk hangon Rozália.

— Ugyan ki lehet.

— Te igen kíváncsi vagy Paulinát

— Kétségkívül hasonlóképen egy oly hölgy, kit férjhez akar adni, mint minket, mert úgy látszik, hogy a bankár ur igen buzgó házasság-közvetítő.

— Sokat beszélsz azon hölgyhöz, bár az még addig ki sem nyitotta száját.

— Mily gonosz vagy, nővérem.

— Nézd csak, most az a csuf Roller báró szegezte felém látcsövét. Ugy látszik, hogy végre felismert.

— Mily sok boszuság rejlik mosolyában.

— Hiszen csak nem is mosolyoghat barátságosan, ha azon zálaszra gondol, melyet levelére kapott.

— Sajnálom, hogy otthon nem maradtunk.

— Minő gyermekes vagy. Hát mindég a négy fal közé zárjuk el magunkat, míg csak meg nem öregsünk? Elég szépek vagyunk, hogy egy kissé bámuljanak bennünket...

— Nézd csak Paulina, ott a harmadik emelet egyik szeglet ülésén van még valaki, ki folytonosan rád tekint.

— Ni, csakugyan, Antal bácsi.

— Mily szomorúan néz ki!

— Annál vigabb azon fiatal hölgy, a kivel beszélget.

— Ismered?

— Isten mentsen! Bizonyosan a szövetség mellől hozta el, talán érdeklődik iránta, mióta a leckézési hangot eltöltöttam neki. En ugyan nem bánom, sőt szívből szeretnénk kivánnok neki, ha kárpótlásra talált.

— Ó, ne beszélj úgy Paulina, hiszen ő a legjobb indulattal van irántad.

— De én nem ő iránta, s ha boldogságot kívánna neki, abban nem igen óhajtok véle osztozkodni.

— Csakugyan a szegény Antal volt az ott a harmadik emeleten, ki jegyesét a színházba kocsizni látta s megakarta nézni, — hogy mint veszi ki magát jegyese a páholyban.

Azon fiatal, jó kedvű hölgy, ki vele beszélgetett, Laura, a táncosnő volt, ki azon gyalázatos fogadás következtében, nemének becsületére a legelkeseredettebben üldözte, gyűlölte, s minden lehetőt elkövetett, hogy a szörnnyeteg terveit megakadályozza.

A dalmü elkezdődött.

De a mi ismerőseink a páholyban igen kevésé voltak érdekelve a színpadon történők iránt, ők inkább egymással voltak elfoglalva.

Ha valaki, ki elég emberrismerettel bír, s a szemekből a szívbeszédet olvasni tudja, megfigyelte volna az előadás alatt ismerőseinket, a következő eredményre jutott volna.

Paulina, Bienenfeld idősb leánya, a pompa-szeretés és hiúság mérgének utolsó csöppjeit szívta itt magába.

Rozália az ifjabb leány, látta, hogy miként jut jegyese a démon hatalmába, s őt mint elvesztett gyászolni kezdé szívében.

Roller báró az elveszített cigarettékre és arra gondolt, hogy Paulinát, bárha csak második kézből is, megnyerni kedvesül.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A soványtej értékesítése. Sok gazdaságban szokásos a soványtejet a szövetkezeti tagoknak visszaadni, mely esetben annak mikénti értékesítése nem tartozik a szövetkezeti ügyek közé. Másképp áll a dolog akkor, ha a szövetkezeti tagok a tejesarnok útján óhajtják a soványtejet értékesíteni. Itt azután csakugyan felmerül ama kérdés, hogy hogyan lehet legjobban e fontos mellékterményt értékesíteni. A helyi s egyéb viszonyok szerint más és más erre a felelet. Nagyobb városokban, esetleg azok közelében, hol élénkebb az ipar, ott a soványtejet direkt el lehet adni, bár ritkán találhatunk az egész mennyiségre vevőt.

Falusi szövetkezeteink még inkább meg vannak akadva vele s egy részét felhasználják ugyan hizlalásra; jórésze azonban sokszor elpocsékolódik.

A soványtejnek egy igen jó értékesítési módja a pogácsasajt készítés. E cikket különösen nyáron igen keresik, s jól fizetik. Bizonyára sok tejgazdaság foglalkoznék e sajt előállításával, ha nem hiányoznék a megfelelő sajtgyári berendezése. De egy ily berendezés költségei egyáltalában nem jöhetnek figyelembe, abban az esetben, ha a feldolgozandó soványtej nem haladja meg az 1000 literet. Ha nem áll a szövetkezetnek kettős fajta tejtartány rendelkezésükre, hűtés és gőzzel való melegítés könnyen végezhető, úgy magába a tartányba tegyünk valami alkalmas gőzvezetékét. Az eljárás most már a következő:

A tejet jól meg hagyjuk olvadni, ami nyáron feltéve, hogy a separatorból jövő soványtejet mindjárt, tehát hűtetlenül dolgozzuk fel, 2-3 óra alatt bekövetkezik. Ezután gyakori kavarással mellett az egészet körülbelül 28-30 fok C-ra hevítjük.

A teljes hőfokot külsőleg az által ismerjük fel, hogy az olvadék lassan emelkedni kezd, míg a savó beszáll.

Ha az emelkedést észre vesszük, úgy a melegítést még egy kissé folytatjuk, hogy az olvadék és a savó teljesen elváljon egymástól. Ezután egynegyed és fél óráig azt nyugodtan állni hagyjuk, majd a tejtartály csapját óvatosan kinyitjuk. Ha a tiszta savó folyik le, úgy az olvadék jó, ha nem, úgy melegítsük még egy kissé vagy engedjük még egy kis ideig nyugalomban. Minthogy

a savó legnagyobb része lefolyik, a sajtot préselni egyáltalán nem szükséges, sőt nem is igen jó, mert ezáltal csak szárazzá teszszük, amit a fogyasztók többnyire nem szeretnek. Hogy a savót mégis eltávolítsuk, helyezzük a sajt darabot egy sajt ruhával kiterített kosárba. A savó majdnem teljesen kifolyik s a sajt amellet mégis hajlékony és izletes marad.

Bakancsok szállítása. A m. kir. honvédelmi miniszter a honvédség 1906. évi lábbeli szükségletének 50 százalékát, vagyis 16.000 pár bakancsot fátalp szegek nélkül, páronként 10 korona 94 filléért, a hazai kisiparosok által szándékozik készíteni. A fentebb jelzett bakancsok a vállalatnyertes iparosok s illetőleg állandó és alkalmi szövetkezetek saját költségén, legkésőbb 1906. évi március hó végéig a honvéd központi ruháztárba Budapestre beszállítandók lesznek.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmécsarnok jelentése.

1905. június 23.

A) Hizott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 134-135 fillérig. Öreg közép (páronként 300-400 kgr-ig terjedő súlyban) fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 141-142 fillérig. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 141-142 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 140-141 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) fillérig. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 143-144 fillérig. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 141-142 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 140-141 fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stach) Nehez (páronként 240 kilogramm felüli súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 136-137 fillérig. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 135-136 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 132-133 fillérig. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigarett hüvelyek, szivarskatulákban. Jakabi-gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

Öreg ember nem vén ember

akkor, ha a leghirvesebb tanárok által kipróbált

„LYDOL“ amerikai tablettákat használja, mi az elgyöngült férfi erőt visszaadja. — Csakis elgyöngült férfierő (impotencia) elleni szer.

Törvényesen védve. — ÁRA 6 KORONA.

Szétküldés discretio mellett postán naponta.

RADITZ J. gyógyszerész Budapest,

a „Fehér Kereszt“-hez Fűvámter 6.

(a központi vásárcsarnokkal szemben.)

Főraktára Budapest: rök TóJ. gyógytára Király-utca 12., Nádor-gyógytár Váci-körút 17

Szliács-Acélfürdő

(Felsőmagyarországon.)

Az egyedül ismest, szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Szezon: május 15-től szeptember 30-ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerinc- és idegbajok, bénulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkásság után.

Dr. Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos és **Dr. Stern J.**

Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át onnan 5 óra, Szliácsról falragaszok minden nagyobb vasuti állomáson vannak kifüggesztve. Kimerítő fölvilágosítást és prospektust utazás lakás árkedvezményről az **első és utoszezonban stb. ad**

Fürdőigazgatóság, Szliács. (Zólyom megye.)

Csehországban az égeri BARENTHER-tele SZÖNYEGGYAR FELOSZLOTT, árukészletét megvettük és **rendkívül olcsó áron** árusítjuk el.

Tapestry futó szőnyeg 85 kr
Velvet nyírott „ „ 1 frt 75 „
200 300 cm. Tapestry „ 13 „ 50 „
Egy teljes Szőnyeg-behuzat divánra 9 „ 50 „

Bosznay F. Társa
szőnyegháza
Debrecen, Kossuth-utca 5.

A legjobb és legolcsóbb jó jó ivó vizü kut-fúrásokat, helyben és vidéken jótállás mellett, többféle szivattyukat nagy választékban, a legolcsóbb árak mellett készítenek, ugyszintén **vízvezetékeket és szivattyukat jutányosan javítok. Cséplő garnitúrákat és mindenféle gazdasági gépeket gyorsan s előnyös árért javítok.**

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel
Ehrenreich Sámuel,
Széchenyi-utca 44. sz. alatt.

RONCEGNO-FÜRDŐ.

Vasuti állomás 535 méter magas a tenger színe felett.

Ásvány és minden modern fürdők és kurák. — Grand hotel des Bains, elsőrenou szálloda 200 szobával, táncteremmel és minden kényelemmel berendezve. Arnyas nagy park, illatos, pormntes levegő. Tézene, mindenféle nyári sportok. Nyári hőmérséklet 18—22°. **Idény tart május 20-tól október 15-ig** Prospektust kívánatra küld a Fürdőigazgatóság, Ronceno, Déltől.

BALATONFÜRED.

Gyógyhely és tengerfürdő Veszprémmegye. Posta, távirtda és telefon helyben. **Elsőrangú fürdőintézet. Fürdőidény május 28-tól szeptember végéig.**

Tiszta, ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő, égvényes, sós, szénsavas, vasas gyógyforrások, juhsavó-, tej- és szőlőra. — Masszás. — Szénsavas meleg pezsgőfürdők Schwartz-rendszer szerint. — Szénsavas hidegfürdők, Gőzfürdő, zuhanyok, balatontavi hidegfürdők és uszodák. Orvosi tekintélyek által igen ajánlva: vérszegénység, görvény, gümőkór, esuz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lép-vérbőrség, női bajok és idegbántalmakban. Hegyek által védett gyönyörű fekvés, díszes és célszerű berendezésű gyógyterem, sétacsarnok, árgyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, tézene, naponta színelőadások, hetenkint táncmulatság élvezetes kirándulások, séta csolnokázás. Elegáns lakások, esinos nyaralók. A szobák ára 80 fillértől 10 koronáig. Junius 16-ig és augusztus 21-től a szezon végéig a lakások 30%-al olcsóbbak. Napi ellátás személyenkint 4 koronától, Vasuti állomások: Siófok és Veszprém. Siófokról gőzhajón 1 óra. Veszprémtől bérkocsin 1 1/2 óra. Vasuti szezonjegyek 33 1/2%-os kedvezménynyel, menettérítijegyek 3 napi érvényességgel féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő főorvosa: **Dr. Huray István**, kir. tanácsos. Lakásmegrendelések, előleg beküldése mellett. **Lingl Valerián** fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredi ásványviznek, mely mint étrendi víz is igenkedvelt, főraktárosa: **Edesky L.**, udvari ásványvízszállító **Budapesten**. Ezenkívül kapható a balatonfüredi kutkezelőszéknél, **Szemerey Jánosnál Veszprémben** és **Simon Györgynél Székesfehérvárott**. Prospektussal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

Elsőrendű gyár

Élnom svájci hímzések eladására
keres hölgyeket, kik nagy ismeretséggel bírnak és hímzések, betétek, blusok, zsebkendők stb. minta szerinti eladásával foglalkoznának, magas jutalék mellett. Az árak osztrák értékűek. Az áru bér- és vámmentes. Magyar levelezés. — Jelentkezhetni: „Za G. '32“ jelige alatt **Mosse Rudolf** hirdetési irodájában **Szt-Gallen, Schweiz**.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok!

BÁRTFA GYÓGYFÜRDŐ

Fürdőidény máj. 15-től szept. 20-ig.

Kárpáti gyógy-, üdülő- és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. Posta, távirtda és vasutállomás. Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik, 0 es. és kir. Felső Erzsébet királynő tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszínek. Lawn-tennis-pálya. Gyermekek játszóhelyek. Villamos-világítás. Clubélet (Bártfafürdői Park-Club). Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika. Vadászterület. 6000 hold gyönyörű fenyveserdő.

Gyógyjavallatok. Vérszegénység, oly idegbajoknál és gyengeségeknél, melyek vérhiányon, vagy kimerülésen alapulnak; női ivarszervek különféle bajainál, sápkór, vérhiány; terméketlenség, magtalanság és tehetetlenség; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóláz, görvény és angol-kór; a szívnek megbetegedéseinél. **Egyedül álló utókura** karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után. **ORVOSOK:** Tiszti főorvos: **Dr. Hintz Henrik** közeg. tanácsos továbbá Dr. Blumenfeld Armin, Dr. Kanárik J., Dr. Szörényi Tivadár, Dr. Grossmann Dezső, Dr. Cséri János, Dr. Györi Ilona rendelő orvosok Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt

Országos hírű modern hidegvizgyógyintézet! három ásványvízfürdő! Hideg és meleg ásványvíz. Telített szénsavas fürdők Nauhelm-kura. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vaslápfürdők (bártfai vaslápól) Ivókara: (Egvényes, sós, vasas vizek, könnyen emészthetők)

Orvos-forrás felülmulja mindenben a Selters-vizet!

Villamos gyógykezelés, massage, tej-, savó- és kefir-kura. Pormentes, ózondus hegyi levegő. Fenyvesek által terjesztett üdítő balzsamos illat. — Pensió elő- és utóidényben 8 korona, főidényben 12 korona.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság Bártfafürdő.

Buziás fürdőn

Medico-mechanikai Zanderintézet

szívbetegék részére.

NYITVA: május 15-től
szeptember 15-ig.

Vezető orvos: DR. SUGÁR REZSŐ.
Szívántalmak szakorvosa: NŐORVOS.

Utcai lapelárusítók

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

GLEICHENBERG- Gyógyhely

Gyógyjavallatok: a légzőszervek hur-
dus megbetegedéseinél és azok következményeinél, különösen asztmánál, az emésztési szervek szivizmok, a vesék és a hólyag megbetegedéseinél, vérszegénységénél.

Gyógyítóeszközök: Az elismert gyógyforrások Konstantin és Emmaforrás (alkalium-riat, savanyuvíz). Diétetikus asztalital-Jánoskut (alkalis-muriat, vasassavanyuvíz). Remete-forrás (tisza vastartalmu savanyuvíz), fenyő-, gyógy- és források-belélegzés magánkamrákban, levegő kamrák, szénsavas fürdők, vizgyógyintézet, massage, gyógygimnasztika, gyógyfürdők, meleg légfürdők, fangofürdők, pihenőtermek, kefir, sterilizált tej. Idegen gyógyvizek mindig friss töltésben. Idény május elsejétől szeptember végéig. Fölvilágítás és prospektus ingyen. Lakás- és kocsirendelések a gyógyhely igazgatóságánál Gleichenberg.

NYAVAJATÓRÉS!!

Ki nyavajatorés, göres és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad „Haltju gyógyszerár” által Majna-Frankfurt.

Megerkeztek !!

a tavaszi idényre a legújabb
Női divatszövetek,
Gyapjú és borduros De-
lalnek 50 krtól feljebb,
Bluse selymek,
Divatos ruhadíszek, Cslp-
kék, szalagok és bélés-
árak

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsater.

Idegbetegeknek

ajánljuk a 20 év óta fennálló és neves ideggyógyászok által mint kitűnő gyógymódot tartalmazó Idegbetegségekről és Gutaütésről szóló röpiratot

WEISZMANN ROMAN-tól, mely röpirat immár a 20-ik kiadást érte el.

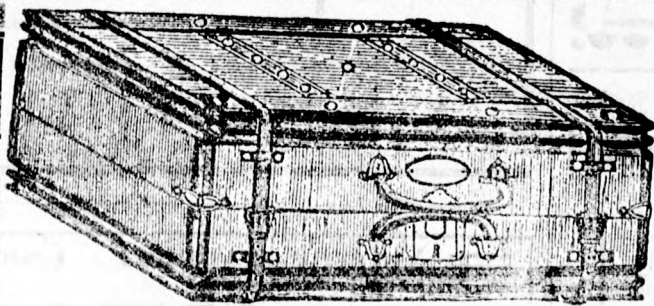
A röpirat az „EGYSZARVU“-hoz címzett gyógyszerárban DEBRECENBEN kapható.

Gsászari és királyi műasztalosok, kárpitosok és diszitők

Fodor Mihály Utódai Budapest

kizárólagosan IV. kerület, Váci-utca 24.

INTERIEURS. Művészi kivitelű diszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.

Mindenféle bőrönd (koffer) és táska javításokat olcsón, szakszerűen és pontosan eszközölünk, nagyraktárt tartunk saját gyártmányu kofferokból, utazó táskák-ból, a legolcsóbb árak mellett. Megrendeléseket méret után is készítünk.

Miklósné és Társa bőrönd (koffer) gyára,
Debrecen, Piac-u. 26, a nagytőzsde mellett.

A legfinomabb Calcium-Carsid

legalább 100 kilogramm vételnél

100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládában, vagy 100 kilós csomagolásban akármely állomásra szállítva, Magyarország főutvonalain.

A számla-összeg előleges bektüldése, vagy utánvét mellett kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Triest.